

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Pagal adresatų sąrašą

2019-10-11 Nr. 1D-5109

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ
KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLO**

Š. m. spalio 1 d. Vidaus reikalų ministerijoje įvyko Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) posėdis. Teikiame Jums VESK posėdžio protokolo kopiją (pridedama), prašome susipažinti su priimtais nutarimais.

PRIDEDAMA. 4 lapai.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių
situacijų komisijos pirmininkė

Rita Tamašunienė

Kasparas Večerskis, tel. (8 5) 271 7514, el. p. kasparas.vecerskis@vpgt.lt

Atkurtai
Lietuvai

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
2019-10- RAŠTO NR. 1D-
ADRESATŲ SARAŠAS

1. Aplinkos ministerija
2. Ekonomikos ir inovacijų ministerija
3. Energetikos ministerija
4. Finansų ministerija
5. Krašto apsaugos ministerija
6. Kultūros ministerija
7. Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
9. Policijos departamentas prie VRM
10. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM
11. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
12. Susisiekimo ministerija
13. Sveikatos apsaugos ministerija
14. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija
15. Teisingumo ministerija
16. Užsienio reikalų ministerija
17. Valstybės saugumo departamentas
18. Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie VRM
19. Žemės ūkio ministerija
20. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija
21. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2019-10-01 Nr. 73-2
Vilnius

Posėdis įvyko 2019 m. spalio 1 d. 14.00–14.20 val. posėdžių salėje Nr. 1, Vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilnius.

Posėdžio pirmininkė – Rita Tamašunienė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorius – Kasparas Večerskis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus vyriausiasis specialistas.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Česlovas Mulma – Vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas),
Mindaugas Kanapickas – PAGD direktoriaus pavaduotojas, atliekantis direktoriaus funkcijas,
Arminas Mockevičius – Aplinkos ministerijos kancleris, Olga Vėbrienė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos kanclerė, Ramūnas Dilba – Energetikos ministerijos kancleris, Daiva Beliackienė – Krašto apsaugos ministerijos kanclerė, Laimonas Ubavičius – Kultūros ministerijos kancleris, Karolis Vaitkevičius – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kancleris, Gintaras Aliksandravičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Algirdas Šešelgis – sveikatos apsaugos viceministras, Tomas Daukantas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kancleris, Ernestas Jurkonis – teisingumo viceministras, Laimonas Talat-Kelpša – Užsienio reikalų ministerijos kancleris, Lina Zinkevičienė – Žemės ūkio ministerijos kanclerė, Linas Pernavas – Policijos generalinis komisaras, Renatas Požėla – Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

Įgalioti asmenys:

Giedrius Rimša – Finansų ministerijos kancleris, Dainius Kaunas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės vadovas, Artūras Radvilas – Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininko pavaduotojas operacijoms, Stasys Beniušis – Valstybės saugumo departamento pareigūnas.

Kiti asmenys:

Virginija Žoštautienė – Žemės ūkio ministerijos Strateginių pokyčių valdymo grupės vadovė, Michail Demčenko – Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas, Vidmantas Paulauskas – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas, Edgaras Geda – PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, susidariusios dėl sausros, operacijų vadovo pakeitimo.

Pranešėja – Žemės ūkio ministerijos Strateginių pokyčių valdymo grupės vadovė Virginija Žoštautienė.

VESK pirmininkė R. Tamašunienė pasveikino posėdžio dalyvius ir žodį perdavė Žemės ūkio ministerijos atstovei V. Žoštautienei.

1. SVARSTYTA:

Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, susidariusios dėl sausros, operacijų vadovo pakeitimo.

Žemės ūkio ministerijos Strateginių pokyčių valdymo grupės vadovė Virginija Žoštautienė VESK nariams pristatė situaciją žemės ūkio sektoriuje, kurią sukėlė ilgalaikė sausra. Pasak pranešėjos, šiemet šalyje pasireiškė neįprastas meteorologinis reiškinys – ankstyvo pavasario drėgmės deficitas (balandžio-gegužės mėn.). Nuo kovo 28 d. iki gegužės pradžios daugelyje meteorologijos stočių kritulių beveik nefiksuota, vidutiniškai kritulių Lietuvoje balandžio mėn. buvo vos 2 mm, tai yra net 94 % mažiau nei įprastai (sausiausias balandžio mėn. nuo 1961 m.). Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos duomenimis, sausra, kaip pavojingas meteorologinis reiškinys, 2019 m. balandžio II dešimtadienį–gegužės II dešimtadienį buvo registruota visose Lietuvos savivaldybėse.

Šių metų liepos 3 d. paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija visoje šalyje dėl sausros padarinių žemės ūkio sektoriuje, o liepos 5 d. žemės ūkio ministras Giedrius Surplys buvo paskirtas valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu.

V. Žoštautienė pristatė, kokių veiksmų ėmėsi ministerija, reaguodama į susidariusią situaciją. Pirmiausia – kreipėsi į savivaldybes su prašymu sudaryti komisijas ir gavus informaciją iš žemės ūkio subjekto, kurio sodai, uogynai ar kiti augalai nukentėjo nuo šalnos ar nuo meteorologinės sausros, patikrinti vietoje ir įvertinti nukentėjusių augalų plotus, surašant patikrinimo aktus. Parengė pavedimą Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos ir VšĮ „Ekoagros“ dėl sankcijų netaikymo už 2019 m. Taip pat kreipėsi į Europos Komisiją dėl išimčių taikymo ekologiniu požiūriu svarbių vietovių, geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų besilaikančių ūkininkų, prašant sušvelninti jiems reikalavimus, susijusius su tiesioginėmis išmokomis bei kaimo plėtros programos priemonėmis. Ministerija kreipėsi į Lietuvos bankų asociaciją prašydama tarpininkauti, kad komerciniai bankai ir (ar) kredito unijos sudarytų galimybes žemdirbiams, kurie negalės įvykdyti produkcijos tiekimo sutarčių, derėtis dėl paimtų paskolų grąžinimo terminų atidėjimo ar pratęsimo kuo palankesnėmis sąlygomis. Taip pat pakeitė įsakymus dėl sankcijų

netaikymo, kai teritorijoje buvo paskelbta valstybės ar savivaldybės lygio ekstremalioji situacija arba ūkio subjektas pateikė pažymą dėl meteorologinių ar hidrologinių reiškinių paveiktų laukų.

Žemės ūkio ministerijos atstovė pristatė Europos Komisijos sprendimus dėl išimčių taikymo. Rugsjūčio 28 d. Briuselyje vykusiame Europos Komisijos posėdyje buvo pritarta Lietuvos prašymams, todėl pakeistos Tiesioginių išmokų taisyklės, įteisinančios Europos Komisijos sprendimus, kuriose atsispindės visi su sausra susiję palengvinimai ūkininkams: 1) Leidžiama pūdytą, kuris deklaruojamas kaip ekologiniu atžvilgiu svarbi vietovė, naudoti derliaus ir ganymo tikslais. 2) Posėliui ir / ar įsėliui, kuris deklaruojamas kaip ekologiniu atžvilgiu svarbi vietovė, naudoti ir vienos rūšies žolinius augalus. 3) Sumažinamas minimalus laikotarpis, kuomet dirvoje privalo būti išlaikomi posėliniai bei įsėliniai augalai, kurie deklaruojami kaip ekologiniu atžvilgiu svarbi vietovė. Atsižvelgiant į tai, kad Europos Komisija pritarė ir galimybei mokėti didesnes avansines išmokas, šiemet (kaip ir praėjusiais metais) tiesioginių išmokų avansai sieks iki 70 proc. bendros sumos, o kaimo plėtros priemonių avansai sieks net iki 85 proc. nuo bendros paramos sumos.

Toliau V. Žoštautienė įvardijo per 2018-2019 m. dėl sausros sukeltų padarinių išmoktas pamokas. Ji teigė, kad anksčiau pasėlių draudimu kasmet naudojosi apie 600 ūkių, tai sudarė apie 10 proc. ariamosios žemės, todėl buvo tobulinama pasėlių draudimo sistema (kompensuojama dalis draudimo įmokų iki 70 proc.; apie 10 proc. padidinti dalies draudimo įmokų kompensavimo įkainiai; pradėtas mokėti draudimo įmokų kompensacijų avansas). 2019 m. pasiektas rezultatas – pasėlius draudė apie 1000 ūkių, apsidraudusiųjų skaičius išaugo 50 proc. 2019 m. nuo sausros rizikos pasėlius draudė 13 ūkių, apdrausta apie 3,5 tūkst. ha rapsų ir javų, 2018 m. derliaus nuo sausros nedraudė nei vienas ūkis. Taip pat kuriami nauji rizikos valdymo įrankiai: prielaidos steigti savanoriškus žemės ūkio veiklos rizikos valdymo fondus (LRV patvirtintas ir pateiktas LRS Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo projektas). Kita problema – nepakankamai tikslus lokalių meteorologinių reiškinių identifikavimas, todėl plečiamas meteorologinių stotelių tinklas integruojant VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos turimas 55 agrometeorologines stoteles į bendrą su Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos tinklą. Darbų pabaiga numatoma 2019 m. gruodžio mėnesį.

Tarpiniais duomenimis, pateiktais savivaldybių liepos pabaigoje-rugsjūčio mėnesio pradžioje, anot pranešėjos, sausros paveiktų pasėlių (nesudygę, sunykę ir pan.) plotas viršijo 53,30 tūkst. ha, dėl sausros žalų į savivaldybes kreipėsi per 1300 žemės ūkio veiklos subjektų, o didžiausią žalą sausra padarė vasariniams javams.

2019 rugsėjo 24 d. ekstremaliąją situaciją dėl sausros atšaukė Varėnos rajono savivaldybės administracija, kurios duomenimis, 2019 m. miežių, avižių derliaus sumažėjimas siekia 42-47 proc., ankštiniai javų – 63 proc. skaičiuojant nuo 2015 m.

V. Žoštautienė teigė, kad prie sausros dar prisidėjo ir karštis, kuris augalus dar labiau alino. Tokiomis nepalankiomis sąlygomis vasarą davė minimalų derlių, o vietomis ūkininkai ir visai nekūlė, nes nebuvo ką kultū. 2019 m. žieminiams javams sąlygos buvo palankesnės – derlius gautas vidutiniškai 15 proc. didesnis lyginant su 2018 m, tačiau kritinė padėtis buvo su pievomis, ūkininkai nepakankamai pasiruošę pašarų žiemos periodui, nes pievos nesugebėjo išauginti ne tik, kad atolo, bet ir pirmos normalios žolės.

Baigdama savo pristatymą pranešėja pasiūlė komisijos nariams nesikreipti į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos atšaukimo, nes ne visų kultūrų derlius nuimtas ir galutiniai sausros padariniai nėra aiškūs. Taip pat, kadangi buvęs žemės ūkio ministras ir operacijų vadovas Giedrius Surplys jau nebeina savo pareigų, V. Žoštautienė pasiūlė jį pakeisti naujuoju – Andriumi Palioniu. VESK nariai šiems siūlymams vieningai pritarė.

NUTARTA:

1. Nesiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei atšaukti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, nes ne visų kultūrų derlius nuimtas ir galutiniai sausros padariniai nėra aiškūs.
2. Siūlyti Ministrui Pirmininkui pakeisti 2019 m. liepos 5 d. Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko potvarkį Nr. 136 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo paskyrimo“ paskiriant valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu žemės ūkio ministrą Andrių Palionį.
3. Žemės ūkio ministerijai: parengti ir pateikti Ministro Pirmininko potvarkio projektą dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Rita Tamašunienė

Posėdžio sekretorius

Kasparas Večerskis